

*Мачушник О.Л.,
Вишнівський Олександр,
б1 група, ННІ філології та журналістики*

Сім'я в уявленні сучасної молоді

Сім'я є складовою ланкою суспільства, тому її досліджують як у психологічній, педагогічній, соціальній, так і у інших площинах. Вона виступає системою взаємозв'язків, дій, інтересів. У разі зникнення чи девальвації одного із компонентів часто виникає проблема. І тоді, після тривалого спільного проживання, люди усвідомлюють, що існує колосальна різниця між їх надіями та реальністю.

Створення сім'ї – не лише радісна подія, але й важке випробування: буває важко пристосовуватися до звичок свого партнера, виникає бажання його «переробити», «перевиховати», змусити догодити власним бажанням. Самобутність дана людині від природи, кожному притаманний свій характер, і немає ніякого сенсу, наприклад, меланхоліка, перевиховувати під свій холеричний темперамент. Але максималізм підштовхує молодь на радикальні дії. Адже так хочеться, щоб милий був ідеальною людиною. Якщо він є коханим, то обов'язково повинен бути «лицарем без страху і докору». Це стосується як жіночої, так і чоловічої половини людства. Як правило, люди непримиренні до чужих недоліків, хоча часто прощають їх самим собі. Тому молодь шукає собі в супутники життя ідеальну людину, незважаючи на власну приземленість.

Сім'я – заснована на шлюбі або кровній спорідненості, мала соціально-психологічна група, члени якої пов'язані спільністю побуту, взаємною допомогою, моральною відповідальністю. Одночасно, це – соціальний інститут, що задовольняє потреби суспільства у відтворенні населення, організації навчально-виховної роботи, реалізації суспільного споживання, передачі культурної спадщини та іншого. Цією темою цікавилися: Альошина Ю.Є., Антонов О.І., Метків В.М., Богданов Г.Т., Богданович Л.А., Полеві А.М., Буров С.М., Гребенников І.В., Гаспарян Ю.А., Сисенко В.А., Шеляг Т.В. та інші.

Мета нашої статті: вивчити загальну думку сучасної молоді щодо сім'ї; розкрити фактори становлення сім'ї, причини її розпаду у розумінні студентів ЖДУ ім. Івана Франка. У дослідженні взяли участь 34 особи (серед них – 8 хлопців та 26 дівчат). Ми розробили опитувальник, що складався з 18 питань. Наводимо перелік запропонованих питань:

1. Ви колись мріяли про незнайому людину?
2. Ви плануєте кохання, чи надасте перевагу випадку?
3. Чи є вік завадою у коханні?
4. Від відносин Ви хочете отримати задоволення самі, чи задовольнити свою половинку?
5. Чи часто Ви цілуєте свою половинку?
6. Як Ви урізноманітнюєте життя з коханою людиною?
7. Чи щаслива сім'я, без можливості мати дітей?
8. Якби Ви пояснили своїм дітям «що таке любов»?
9. Чи зможете Ви поступитися своєю мрією життя, заради коханої людини?
10. Чи може виникнути любов там, де спочатку все було із розрахунку?
11. Чи були Ви розчаровані у своєму виборі, після спільного проживання?
12. Чи признаєтеся Ви у зраді коханій людині?
13. Чи намагалися відновити відносини з колишніми?
14. Хто повинен першим йти на примирення, чоловік чи жінка?
15. Ваше ставлення до «вільних» відносин?
16. Ви могли б розділити свою половинку з другом/подругою, сформувавши «любовний трикутник»?
17. Чи задивлялися Ви на протилежну стать, будучи поряд із «половинкою»?
18. Чи думали про іншу/іншого, будучи поряд зі своєю теперішньою «половинкою»?

Проаналізуємо отримані відповіді. Стотсотково всі хлопці зізналися, що мріяли про незнайому дівчину. Дівчата більш сором'язливі в цьому питанні. Лише 70% з них відповіли ствердно.

Більшість сучасних хлопців і дівчат, надають перевагу випадку у питаннях любові. Це добре видно з аналізу відповідей на друге питання, оскільки теперішнім молодим людям не вистачає ініціативності й впевненості в своїх діях. Так 65% хлопців чекають випадку, який, на жаль, рідко коли настає. Але дівчата ще більш наївніші – 95%. Але вони не лише мрійливі, вони здатні до радикальних змін і під впливом емоцій часто міняють хлопців.

Стосовно третього питання – для 80% юнаків вік є завадою у стосунках. Однак, деякі з них зізналися, що мріяли про старших за віком, а також про стосунки з неповнолітніми. З'ясувалося, що хлопці бояться негативної суспільної думки, бояться осуду оточуючих. Для дівчат це не принципово. Так, близько 75% дівчат не вважають вік завадою у стосунках. Це можна пояснити тим, що дівчата шукають уже сформованих, забезпечених, самостійних чоловіків, які в більшості випадків є старшими за віком. Жінки більш сміливіші й готові йти на ризик (що мало би бути чоловічою рисою), тому вік для них не є табу.

Від стосунків отримати задоволення для себе бажають 10% хлопців та 15% дівчат; щоб було добре обом – 40% юнаків і 60% дівчат; 50% хлопців намагаються задовольнити свою половинку, а з дівчат – лише 25%. Особи жіночої статі здатні виявляти свої емоції, набагато краще, ніж чоловічої. Це підтвердили якраз результати відповідей на п'яте запитання, а саме: 65% дівчат частіше цілують свою половинку, ніж хлопці (50%).

Людям необхідно урізноманітнювати життя, адже з часом виникають сірі будні, спричинені рутинною. То як варто урізноманітнювати життя? Проаналізуємо відповіді хлопців. Опитувані чоловічої статі вказали, що життя необхідно наповнювати активним відпочинком, прогулянками, веселощами, в сексуальному плані – повинні бути рольові ігри. Ми спостерігаємо у них тенденцію до активних дій. Дівочі відповіді були із присмаком романтики. Вони вважають, що повинні бути спільні інтереси, прогулянки, приємні несподіванки, подорожі, відвідування кінотеатру та зайняття спортом, адже дівчата хочуть тримати себе у гарній фізичній формі. Дівчата переконані: здорові батьки – здорові діти, тому варто берегти здоров'я змолоду.

В відповідях на сьоме питання хлопці розділилися на два табори – 50/50. Деякі хлопці просто бояться втратити увагу зі сторони коханої, оскільки вона «переключиться» на дитину. Це призводить до небажання мати дітей зі сторони чоловіка; вважаємо, що причина цьому – латентний інфантилізм. В дівчат ситуація інакша. Радо усвідомлювати той факт, що більшість жінок бажають мати повноцінну сім'ю з дітьми. Таких близько 85%. Однак зустрічалися дівчата, які підтримують тенденцію «child free», основою якої є повна відмова від дітей (можлива стерилізація). По-правді кажучи, деякі дівчата призналися, що із сучасними технологіями та дитбудинками, це питання – не проблема.

«Що таке любов?» – так звучало восьме запитання. Опитувані підійшли до цього питання з декількох сторін. Перша сторона – філософська (наприклад, зустріч споріднених душ). 80% чоловічої статі і 70% жіночої – дотримуються цієї сторони. Друга сторона – біологічна (біохімічний процес, що контролюється гормонами). Відповіді такого плану співпали і становлять 10%. Лише 5% дівчат (одна представниця) сказала, що це має пояснити батько.

Чоловіки не бажають жертвувати своїми мріями заради коханої людини. Вони зазначають, що швидше знайдуть нову дівчину. Лише 40% готові розлучитися зі своїми мріями заради коханої. Жінки більше здатні до саможертви. 75% готові пожертвувати своїми інтересами, заради коханого, що просто не може не викликати захоплення. Одна із опитуваних дала доволі цікаву відповідь: «Коли з'явиться така ситуація - «мрія чи хлопець?», я зроблю так, щоб не було взаємовиключення. Необхідно поєднувати те, що хочеш, і те, що маєш». Хоча часто правильні і гнучкі взаємостосунки з іншими людьми виробляються після того, як було зроблено чимало помилок. Зрештою, приходиться визнати, що поведінка була необачною, нетактовною. Таке усвідомлення приходиться з часом, але іноді занадто пізно, коли втрачено кохану людину або ж шлюб вже зруйновано.

На питання про можливість виникнення любові там, де спочатку був розрахунок ми отримали наступні відповіді: 50% юнаків вважають, що любов може виникнути на місці вдалого розрахунку. Це зумовлено тим, що юнаки надають перевагу матеріальному, а не

духовному. Мабуть, спрацьовує принцип: «терпи – кохання прийде згодом». Часто, трапляються випадки, коли чоловік буквально «нав'язує» свою думку жінці. Чоловіки вважають, що жінку можна «приручити». Це атавізм патріархального ладу, з яким необхідно боротися. Інші 50% хлопців, надіються на справжню любов, на взаєморозуміння й довіру. Ця група вважає, що любов не може виникнути на місці розрахунку, бо

С. 23

це буде просто паразитизм. Дівчата зазвичай кажуть, що будують відносини з любові, але насправді їх відповіді вказують на вигоду, як би це не звучало банально. Більшість жінок шукає багатого, здорового, гнучкого у фінансових справах партнера, щоб були здорові й забезпечені їх майбутні діти (ну й звісно вона сама поряд з ними). Тому, більшість з них вірить, що з часом «стерпиться-злюбиться». Але на превеликий жаль, це насправді буває рідко, хоча так вважають 65% опитуваних дівчат.

Дуже часто розчарування у людині приходять з усвідомленням жорстокої дійсності. Коли зникає ейфорія закоханості – виникають реалії буденного життя. 50% молодиків були розчаровані у своєму виборі. На них вплинув тип сім'ї, в якій жили і виховувався опитуваний. Стиль спілкування матері з батьком, поведінку батьків юнаки перенесли на свої відносини. Тут відбувся конфлікт світоглядів – його та її. 90% жінок розчарувалися у своєму виборі. Одним із факторів є «сліпа» закоханість. Дуже часто дівчата закохуються не в «тих» хлопців, що треба. Коли приходять усвідомлення цього – дівчина зневіряється у чоловічій статі. Так виникає агресивна позиція до протилежної статі, розчарування у чоловічій половині, та схильність до лесбійських стосунків.

Дванадцять питань торкається доволі болючої теми – зради. Більшість представників «сильної статі» не признається у зраді (70%). Вони обґрунтовують свою поведінку явищем чоловічої полігамії. Чоловікам важко контролювати свої інстинкти сексуального характеру. Жінок теж не назвеш особливо вірними, серед них 85% вважають, що краще факт зради приховати. При довготривалій відсутності уваги, жінка перестає себе почувати потрібною. Тому, щоб відчувати себе знову «жінкою», вона зраджує. Щоб не втратити матеріальні статки, статус у суспільстві, повагу свого чоловіка, жінка приховує факт зради. Взагалі є багато різних факторів, але всі вони зумовлені відсутністю належної уваги.

45% хлопців намагалися поновити свої стосунки з колишніми друзями. Можливо, ці подруги були першими в них, нагадували ідеал (зовнішньо), отримали з ними перший сексуальний досвід, мали спільні інтереси, але певний їх вчинок, зруйнував стосунки. У жінок ми спостерігаємо наступні тенденції. Дівчата більше цінують відносини, аніж чоловіки (спрацьовує фактор страху залишитися «старою дівою»). 65% жіночої статі намагалися (якщо не намагаються) відновити свої колишні відносини. Жінка готова триматися «якого-небудь» чоловіка, аби тільки був. Тому більшість жінок і нещасні.

Сварки є небажаним явищем сімейного життя, проте їх важко уникнути. Це часто виникає у людському суспільстві, оскільки завжди стикаються різні інтереси. Пари можуть мовчати днями, тижнями, місяцями. А чому вони мовчать? А тому, що ніхто не хоче поступитися власними інтересами, визнати свою неправоту, попросити вибачення. Так хто ж першим піде на примирення? Чоловік, жінка, чи можливо обоє? 50% опитуваних юнаків першими підуть на примирення, тоді як жодна із дівчат не піде першою на примирення. Жіноча стаття вважає, а це 55%, що на примирення варто іти обом сторонам одночасно. Тільки 10% опитуваних хлопців погоджується із цією думкою.

Найбільш бурхливу емоційну реакцію викликали питання про «вільні» відносини. Чоловіки, звісно, позитивно поставилися до цього питання – 65% «за». Вони аргументують це тим, що це в першу чергу, зручно, бо не накладає на них ніяких обов'язків; по-друге – це хороша можливість знайти свою другу половинку; а по-третє – це банально фізичне задоволення й психологічна розрядка. 15% - не відчувають жодного інтересу до цього питання. І лише 20% негативно ставляться до них. В жінок все по-іншому. Більшість представниць прекрасної статі проти «вільних» відносин. Спрацьовує інстинкт власниці: «Він мій, і я його нікому не віддам». Отже, у чоловіків чітко виражена схильність до полігамії, у жінок – «характер власниці». Однак, і серед опитуваних дівчат були деякі винятки.

Сьогодні, багато що змінилося в суспільстві. Так, ті теми, які раніше були табу – стали популярними, загально відкритими для доступу. У чоловічому розумінні, любов – це всього

лише гра, в якій можна змінити правила, в будь-який момент. Позитивно поставилися до цього питання понад 30%. Чоловіки більш готові до експериментів. Але мало хто з них захоче ділити свою дівчину з іншим. А ось мати стосунки ще з одною дівчиною - то це в їхньому розумінні нормально. Вони надають перевагу стосункам «жінка-чоловік-жінка», що знову лише підкреслює їхню схильність до полігамії. А ось жінки демонструють різко негативне ставлення (за винятком кількох осіб). 95% їх проти таких експериментів. Їм не хочеться ділити свого обранця з іншою. Жінка відчуває зміну у поведінці чоловіка, чужий запах, тощо – і їй це нестерпно гидко. Коли людина зраджує, вона не цінить свій вибір.

С. 24

Всім відома приказка «Чужі лани зеленіші». На сімнадцяте питання, зміст якого був такий: «Чи задивлялися Ви на протилежну стать, будучи поряд із «половинкою»?» ми отримали наступні результати. 75% хлопців задивлялися на протилежну стать у присутності своєї половинки. І це навіть ті, хто вважали себе зразковими сім'янинами. Серед дівчат є ще більший відсоток – 80%. Цікавим фактом є те, що дівчата схильні не лише задивлятися на хлопців, але й в більшості випадків – на дівчат. Опитувані вказали, жіноче тіло гарніше, проте це може бути лише проста заздрість.

Людська пам'ять має просто неймовірні властивості. Люди схильні запам'ятовувати різні емоційні переживання у житті. Образи коханих людей можуть надовго осісти у спогадах. 50% хлопців згадують дівчат, з якими провели деякий час. Чоловік по-справжньому закохується лише один раз. Всі інші дівчата, після тієї Однієї, лише «підробки», або «нагадування». Дівчата схильні до частих змін обранців. Інколи образи хлопців залишаються в пам'яті. Так 45% дівчат схильні згадувати попередніх хлопців, а краще сказати образи – запах, тактильні відчуття, колір.

Соціально-моральна готовність до сімейного життя передбачає громадянську зрілість (вік, середня освіта, професія, рівень моральної свідомості), економічну самостійність, здоров'я. Створити сім'ю можна в 18 років, але найбільш сприятливий з медичної точки зору вік вступу в шлюб - 20-22 роки для дівчат і 23-28 для юнаків (тут враховується той факт, що чоловічий організм досягає повної зрілості пізніше жіночого). Рівень моральної свідомості молодих людей - одне з важливих умов готовності до створення сім'ї. Розвинута моральна свідомість проявляється в розумінні молоддю соціальної значущості сім'ї, в серйозному відношенні до шлюбу, у продуманому виборі супутника життя, в почутті відповідальності за створювану родину, в глибокій повазі до майбутнього чоловіка (дружини), до представників старшого покоління, до інших членів сім'ї, в чуйності, а також у спілкуванні з ними.

Виходячи з вище сказаного, можна зробити такі висновки. Опитувані юнаки і дівчата, вік яких коливається від 17 до 24 років, не достатньо серйозно усвідомлюють шляхи створення сім'ї. Поки що на це питання вони дивляться з юнацьким максималізмом і не розуміють всієї важливості прийняття рішення з створення сім'ї. Але часто практика показує, що молоді студентські сім'ї, загартовані життєвими випробовуваннями, є досить міцними. Інколи сучасна молодь не бажає дорослішати, прагне брати від життя найкраще, але взамін нічого не віддавати. Можливо, все ж таки, впливає молодий вік обстежуваних. Вважаємо, що з часом їх погляди на сім'ю радикально зміняться на краще.

Список використаної літератури:

1. Альошина Ю.Є. «Цикл розвитку сім'ї: дослідження і проблеми» журнал-вісник місцевого університету.
2. Антонов О.І., Метків В.М. «Соціологія сім'ї» Москва 1997р.
3. Богданов Г.Т., Богданович Л.А., Полеві А.М. та ін «Подружнє життя: гармонія і конфлікти» 2-е вид. М.: 1991р.
4. Буров С.М. «Шлюбно - сімейні стосунки» М.: 1993 р.
5. Гребенников І.В. «Основи сімейного життя» М.: Просвещение 1991р.
6. Гаспарян Ю.А. «Сім'я на порозі 21 століття» С-П.: 1999р.
7. Сисенко В.А. «Подружні конфлікти». М.: 1989р.
8. Шеляг Т.В. «Сучасна сім'я і соціальна робота» М.: 1999р.